

«ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ, ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΣΤΟΝ ΙΣΠΑΝΙΚΟ ΕΜΦΥΛΙΟ.
ΜΙΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ
ΤΩΝ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
“ΠΕΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΛΩΝΙΑ” ΤΟΥ GEORGE
ORWELL ΚΑΙ “Η ΦΛΟΓΑ” ΤΟΥ ARTURO BAREA»

Μαρία Πολίτου

Λίγα λόγια για τον ισπανικό εμφύλιο

Ο ισπανικός εμφύλιος του 1936-1939 δεν ήταν μόνο ένα προανάκρουσμα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ή μια πάλη ανάμεσα στη δημοκρατία και το φασισμό, αλλά και μια απόπειρα κοινωνικής επανάστασης με μεγάλη ιστορική σημασία που έθρεψε τα όνειρα αναρίθμητων Ισπανών (και μη) αγροτών, εργατών και διανοούμενων ιδεολόγων¹.

Ο Hugh Thomas στο έργο του *The Spanish Civil War* προσπαθεί να κάνει έναν ευσύνοπτο απολογισμό του πολέμου αυτού:

Ο Ισπανικός Εμφύλιος Πόλεμος διεξήχθη από το 1936 ως το 1939 ανάμεσα στην Δημοκρατική Ισπανική Κυβέρνηση και τους πραξικοπηματίες Εθνικιστές. Οι Δημοκρατικοί περιελάμβαναν σοσιαλιστές, κομμουνιστές, αναρχικούς, Καταλανούς και Βάσκους εθνικιστές, αλλά και πολλούς μετριοπαθείς· οι Εθνικιστές συνιστούσαν τα συντηρητικά στοιχεία της Ισπανίας, συμπεριλαμβανομένων των μοναρχικών, Καρλιστών, Φαλαγγιστών (φασιστών) και της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Η Σοβιετική Ένωση έδωσε στους Δημοκρατικούς (κυρίως στους κομμουνιστές) ενεργή στήριξη· οι Εθνικιστές υποστηρίχθηκαν πιο ουσιαστικά από τους Ναζί της Γερμανίας και τη Φασιστική Ιταλία. Πολλοί ξένοι πολέμησαν και στις δύο πλευρές, ιδιαίτερα σ' αυτή των Δημοκρατικών, κυρίως στις Διεθνείς Ταξιαρχίες. Η Βρετανία και η Γαλλία ήταν ανάμεσα στις χώρες που επιδίωξαν μια μη-επεμβατική πολιτική. Ο στρατηγός Φράνκο (1892-1975) έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της νίκης των Εθνικιστών. Η αγριότητα του πολέμου οδήγησε στη βαριά απώλεια πολλών ζωών, τόσο άμεσα, κατά τη διάρκεια των μαχών, όσο και «πίσω από τις γραμμές» και μετά τον πόλεμο, σε ανταποδοτικούς σκοτωμούς και θανάτους στις φυλακές (100.000 περίπου), συνολικά μισού εκατομμυρίου ανθρώπων.²

Η Ισπανική Δημοκρατία, κατά γενική ομολογία, ηττήθηκε λόγω των δικών της αδυναμιών. Ο Eric Hobsbawm σχολιάζει σχετικά: